

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
บทนำ	1
บทที่	
1. บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	6
1.1 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	7
1.1.1 แนวความคิดสำนักเสรีนิยมคลาสสิค.....	8
1.1.2 แนวความคิดสำนักสังคมนิยม	9
1.1.3 แนวความคิดสำนักเคนส์	10
1.1.4 แนวความคิดสำนักเสรีนิยมใหม่.....	11
1.2 บทบาทของภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....	14
1.2.1 ภารกิจของรัฐเสรีนิยม	15
1.2.1.1 ภารกิจลำดับพื้นฐาน	16
1.2.1.2 ภารกิจลำดับรอง	17
1.2.2 หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจของภาครัฐ	17
1.2.2.1 การทำแท่งสินค้าสาธารณะ.....	18
1.2.2.2 ภารกิจทำบริการสาธารณะ.....	21
1.2.2.3 การบังคับใช้กฎหมายทางปกครอง ในโครงการสาธารณะ.....	23
1.3 บทบาทของภาคเอกชนในการดำเนินงานในกิจการของรัฐ.....	29

1.3.1 แนวความคิดในการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน ในกรรฐ์ในกิจการของรัฐ	30
1.3.2 วัตถุประสงค์ของการให้ภาคเอกชน เข้ามายืนหนึ่งในกิจการของรัฐ.....	31
1.3.2.1 ความต้องการในการเพิ่มสภาพะ การแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ.....	31
1.3.2.2 ความต้องการลดบทบาทของภาครัฐ ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	32
1.3.2.3 ความต้องการลดรายจ่ายสาธารณะ และหนี้สาธารณะ	32
1.3.2.4 ความต้องการเพิ่มบทบาทของประชาชน ในการจัดทำบริการสาธารณะ	32
1.3.2.5 ความต้องการลดต้นทุนการผลิต.....	33
1.3.3 ประสิทธิภาพของภาคเอกชนใน การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	34
1.3.3.1 ประสิทธิภาพในการทำธุรกรรม	34
1.3.3.2 ประสิทธิภาพในการตั้งรายจ่ายงบประมาณ.....	34
1.3.3.3 ประสิทธิภาพทางด้านบุคลากร	35
1.3.3.4 ประสิทธิภาพในการตัดสินใจ	35
1.3.3.5 ประสิทธิภาพในการแสวงหารายได้	36
2. ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	37
2.1 ความเป็นมาของการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	38
2.2 วิธีการของภาครัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ.....	41
2.2.1 ภาครัฐเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะ	41
2.2.1.1 การใช้ส่วนราชการและส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำบริการสาธารณะ.....	41

2.2.1.2 การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ	
ในการจัดทำบริการสาธารณะ	42
2.2.2 ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ	43
2.2.2.1 การให้เอกชนเข้ามาร่วมทุนโดยการถือครองทรัพย์สิน หรือถือหุ้นในวิสาหกิจมหาชน	45
2.2.2.2 การให้สัมปทานแก่ภาคเอกชน	
ในการจัดทำบริการสาธารณะ	47
2.2.2.3 การให้เอกชนเข้าห่วงผูกสัมภาระของภาครัฐ	
ในการจัดทำบริการสาธารณะ	48
2.2.2.4 การที่ภาครัฐรับซื้อผลผลิตจากภาคเอกชน	49
2.2.2.5 การให้เอกชนร่วมก่อสร้างแบบจ้างเหมาเบ็ดเสร็จ	50
2.3 ข้อความคิดว่าด้วยการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	
ในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships)	52
2.3.1 ความหมายของการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	
ในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค(public-private partnerships)	53
2.3.2 ความจำเป็นของภาครัฐในการให้เอกชนเข้ามาร่วมทุน	
ในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค(public-private partnerships)	54
2.3.2.1 ความจำเป็นในด้านงบประมาณ	55
2.3.2.2 ความจำเป็นในด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย	56
2.3.2.3 ความจำเป็นในด้านความโปร่ง	57
2.3.2.4 ความจำเป็นในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน	57
2.3.3 ลักษณะของการร่วมทุนในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships)	58
2.3.3.1 ลักษณะของโครงการที่ลงทุน	59
2.3.3.2 ลักษณะของระยะเวลาในการร่วมทุน	59
2.3.3.3 ลักษณะของแหล่งเงินทุนในการลงทุน	59
2.3.4 ประเภทของการร่วมทุนในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships)	60

2.3.4.1 รูปแบบ DBFO (Designed-Build-Finance-Operate).....	60
2.3.4.2 รูปแบบ BTO (Build-Transfer- Operate).....	60
2.3.4.3 รูปแบบ BOT (Build-Operate-Transfer).....	61
2.3.4.4 รูปแบบ BOO (Build-Own-Operate)	61
3. หลักกฎหมายเกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน ที่ปรากฏในต่างประเทศ	63
3.1 ระบบการเข้าร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนของประเทศไทยอังกฤษ ภายใต้รูปแบบ Private Finance Initiative.....	64
3.1.1 ความเป็นมาของ การร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน ของประเทศไทยอังกฤษ.....	64
3.1.2 หลักการเบื้องต้นของการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน ของประเทศไทยอังกฤษ.....	65
3.1.2.1 ลักษณะของคู่สัญญา	65
3.1.2.2 องค์กรสาธารณะที่เกี่ยวข้อง	68
3.1.2.3 ประเภทของกิจการที่เปิดให้ภาครัฐ ลงทุนร่วมกับภาคเอกชน	69
3.1.3 ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการตามกฎหมายร่วมทุน ของประเทศไทยอังกฤษ.....	70
3.1.3.1 ขั้นตอนการประเมินความคุ้มค่า ของโครงการร่วมทุน.....	71
3.1.3.2 ขั้นตอนการเปิดประมูลโครงการ	73
3.1.3.3 ขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติ ของคู่สัญญาภาคเอกชน.....	78
3.1.3.4 ขั้นตอนการคัดเลือกคู่สัญญาภาคเอกชน.....	81
3.1.4 การบังคับใช้สัญญาร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน ในโครงการสาธารณะ	83
3.1.4.1 ระยะเวลาการบังคับใช้ของสัญญาร่วมทุน.....	83

3.1.4.2 การจ่ายค่าตอบแทนในการให้บริการ	84
3.1.4.3 การแก้ไขสัญญาร่วมทุน	85
3.1.4.4 การเปลี่ยนตัวคู่สัญญาโดยการโอนสิทธิ ในสัญญาสัมปทาน	85
3.1.4.5 การจ้างคู่สัญญาช่วงของภาคเอกชน	86
3.1.5 การสินสุดของสัญญาร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	86
3.1.5.1 สาเหตุของการสินสุดสัญญาร่วมทุน ระหว่างรัฐและเอกชน	87
3.1.5.2 ผลของการสินสุดสัญญาร่วมทุน ระหว่างรัฐและเอกชน	89
3.2 กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน ในสิ่งสาธารณูปโภคของประเทศไทยได้	90
3.2.1 ความเป็นมาของกร่างกฎหมาย	91
3.2.2 หลักการเบื้องต้นในการพิจารณาโครงการร่วมทุน	92
3.2.2.1 ลักษณะของคู่สัญญา	92
3.2.2.2 ลักษณะของโครงการร่วมทุน	92
3.2.2.3 รูปแบบของการเข้าร่วมงาน	93
3.2.2.4 องค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมทุน	94
3.2.3 ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการตามกฎหมายร่วมทุน ของประเทศไทย	95
3.2.3.1 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายขั้นพื้นฐานของภาครัฐ	95
3.2.3.2 ขั้นตอนการนำเสนอโครงการ	96
3.2.3.3 ขั้นตอนการคัดเลือกคู่สัญญาฝ่ายเอกชน	99
3.2.3.4 ขั้นตอนการเจรจาข้อตกลงในสัญญาสัมปทาน	100
3.2.3.5 ขั้นตอนการเสนอแผนในการดำเนินงาน และโครงสร้างวิศวกรรม	100
3.2.3.6 ขั้นตอนการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค	101
3.2.4 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาในการบริหารงานสิ่งสาธารณูปโภค ...	101

3.2.4.1 สิทธิและหน้าที่ของภาคเอกชน ในการบริหารงานสิงสาธารณูปโภค	102
3.2.4.2 สิทธิและหน้าที่ของภาครัฐ ในการบริหารงานสิงสาธารณูปโภค	103
3.2.5 มาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ.....	105
3.2.5.1 การส่งเสริมการลงทุนด้วยการเงินคืนที่ดิน.....	106
3.2.5.2 การส่งเสริมการลงทุนด้วยการค้ำประกันเงินกู้.....	106
3.2.5.3 การส่งเสริมการลงทุนด้วยมาตรการทางด้านภาษี	106
3.3 กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานในกิจการของรัฐ ของประเทศไทย.....	107
3.3.1 ความเป็นมาของกร่างกฎหมาย.....	107
3.3.2 หลักการเบื้องต้นในการพิจารณาโครงการร่วมทุน	108
3.3.2.1 ลักษณะของคู่สัญญา	108
3.3.2.2 กิจการที่ให้เอกชนร่วมทุน	109
3.3.2.3 รูปแบบของการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน	109
3.3.2.4 ลักษณะของคณะกรรมการประจำโครงการ	111
3.3.3 ขั้นตอนการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน	111
3.3.3.1 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายขั้นพื้นฐานของรัฐบาล	111
3.3.3.2 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน ของหน่วยงานเจ้าของโครงการ	112
3.3.3.3 ขั้นตอนการเปิดนำเสนอด้วยการและการคัดเลือก คู่สัญญาฝ่ายเอกชน	113
3.3.3.4 ขั้นตอนการเจรจาข้อตกลงในสัญญาร่วมทุน.....	114
3.3.4 มาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ.....	114
3.3.4.1 การให้ภาคเอกชนใช้ทรัพย์สินของภาครัฐ ในการดำเนินงาน.....	115
3.3.4.2 การให้ภาคเอกชนกู้เงินของภาครัฐ โดยไม่เก็บดอกเบี้ย	115
3.3.4.3 การช่วยค้ำประกันเงินกู้ในการกู้เงินของภาคเอกชน.....	116

3.3.4.4 การซ่อมแซมโดยใช้มาตรฐานทางภาษี	116
3.3.4.5 การฝึกอบรมคลายภูมิคุ้มกันที่ขัดขวางการใช้เทคโนโลยี ของภาคเอกชน.....	116
3.3.4.6 การสนับสนุนโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ภาครัฐสื่อสารอง	116
3.3.4.7 การซ่อมแซมโดยการออกกฎหมายเวนคืนที่ดิน	117
4. หลักกฎหมายเกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนของประเทศไทย	119
4.1 ความเป็นมาของกฎหมายที่เกี่ยวกับการร่วมทุน ระหว่างรัฐและเอกชนของประเทศไทย	120
4.2 การร่วมทุนแบบหุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships) ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงาน หรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ.2535.....	122
4.2.1 เงื่อนไขของกิจการที่อยู่ในบังคับของกฎหมาย	122
4.2.1.1 ลักษณะของคู่สัญญา	123
4.2.1.2 ประเภทของกิจการและรูปแบบการเข้าร่วมทุน.....	123
4.2.1.3 ทุนทรัพย์ของโครงการ.....	125
4.2.2 ขั้นตอนในการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	125
4.2.2.1 ขั้นตอนการนำเสนอโครงการ	126
4.2.2.2 ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	127
4.2.2.3 ขั้นตอนการกำกับดูแลและติดตามผล	129
4.2.3 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการบังคับใช้ สัญญา.r่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	130
4.2.3.1 การแก้ไขสัญญาสัมปทาน.....	130
4.2.3.2 วิธีการใช้สิทธิของภาครัฐในการออกเลิกสัญญา.....	131
4.2.3.3 การโอนสิทธิเรียกร้องของฝ่ายเอกชนผู้รับสัมปทาน	132
4.2.3.4 การต่ออายุสัญญา.r่วมทุน	134
4.2.3.5 ผลของสัญญาในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย	135

4.3 การร่วมทุนแบบหันส่วนทวิภาค (Public Private Partnerships)	
ภายใต้กรอบของกฎหมายเฉพาะ	140
4.3.1 ระบบการเข้าร่วมทุนภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติ	
พระราชไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.2543	140
4.3.1.1 ประเภทของกิจการที่ร่วมทุน	141
4.3.1.2 คุณสมบัติของภาคเอกชน	142
4.3.1.3 ขั้นตอนการเข้าร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	142
4.3.1.4 อำนาจการกำกับดูแลการดำเนินงานของภาคเอกชน.....	143
4.3.2 ระบบการเข้าร่วมทุนภายใต้บังคับของ	
พระราชบัญญัติบิตรเลี่ยม พ.ศ.2514	145
4.3.2.1 ลักษณะของกิจการที่ร่วมทุน	145
4.3.2.2 คุณสมบัติของภาคเอกชน	145
4.3.2.3 ขั้นตอนการเข้าร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	146
4.3.2.4 อำนาจการกำกับดูแลการดำเนินงานของภาคเอกชน.....	148
4.3.3 ระบบการเข้าร่วมทุนภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติ	
ทางหลวงสัมปทาน พ.ศ.2542	150
4.3.3.1 ลักษณะของกิจการ.....	150
4.3.3.2 ขั้นตอนการเข้าร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	150
4.3.3.3 อำนาจการกำกับดูแลการดำเนินงานของภาคเอกชน.....	151
4.4 มาตรการส่งเสริมการลงทุนในการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	
ภายใต้เงื่อนไขของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนพ.ศ.2520	152
4.4.1 ประเภทของกิจการที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย	152
4.4.2 ขั้นตอนของการขอรับสิทธิพิเศษ	153
4.4.3 สิทธิประโยชน์ที่ภาคเอกชนจะได้รับ	153

5. บทวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนที่ปรากฏในประเทศไทย	155
5.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบกฎหมายที่เกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนในรูปแบบหุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships)	156
5.1.1 ปัญหาการพิจารณาเงื่อนไขของโครงการที่ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายร่วมทุน	156
5.1.1.1 ปัญหากรอบการพิจารณาจำนวนทุนทรัพย์ของโครงการ	156
5.1.1.2 ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงานบังคับใช้ชั้non กับพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518	158
5.1.1.3 ปัญหาความไม่สัมพันธ์กันระหว่างเงื่อนไขของโครงการและระบบตรวจสอบ	161
5.1.2 ปัญหากรณีได้บัญญัติขั้นตอนบางประการในการดำเนินงานตามกฎหมายร่วมทุน	162
5.1.2.1 ปัญหาขั้นตอนการแก้ไขสัญญาร่วมทุน	162
5.1.2.2 ปัญหาการขาดมาตราการรองรับการให้บริการต่อเนื่องในกรณีการยกเลิกข้อสัญญา	164
5.1.2.3 ปัญหาการขาดขั้นตอนการออนไลน์ที่เรียกว่า โอนสัญญา	165
5.1.2.4 ปัญหาการขาดมาตราการควบคุมและขาดกระบวนการในการต่ออายุสัญญา	166
5.1.3 ปัญหารื่องผลของความไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการฝ่าฝืนมาตรการในกฎหมายร่วมทุน	168
5.1.3.1 ปัญหาการกำหนดสาเหตุของความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายร่วมทุน	168
5.1.3.2 ปัญหาการกำหนดผลของการความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายร่วมทุน	170

5.1.4 ปัญหาระบบตรวจสอบโครงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	172
5.1.4.1 ปัญหาประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ขั้นตอนการเข้าร่วมงานของคณะกรรมการ ที่จัดตั้งตามกฎหมายร่วมทุน.....	172
5.1.4.2 ปัญหาการใช้ระบบตรวจสอบโดยภาคสาธารณة	175
5.1.4.3 ปัญหาโครงการสาธารณะที่ไม่ถูกตรวจสอบ โดยกฎหมายร่วมทุน	176
5.1.5 ปัญหาการขาดเอกสารของระบบกฎหมายร่วมทุน ของประเทศไทย.....	177
5.1.5.1 ปัญหาการขัดกันระหว่างแนวปฏิบัติของกฎหมายร่วมทุน กับเนื้อหาของกฎหมายเฉพาะ	177
5.1.5.2 ปัญหาความสัมพันธ์ขององค์กรกำกับดูแล ตามกฎหมายเฉพาะและคณะกรรมการ ประสานงานตามมาตรา 22	178
5.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนในรูปแบบ หุ้นส่วนทวิภาค (public-private partnerships)	179
5.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการพิจารณาเงื่อนไขของโครงการ ที่ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายร่วมทุน	180
5.2.1.1 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเงื่อนไขของโครงการ ด้านทุนทรัพย์ที่ขาดความแน่นอน.....	180
5.2.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหขั้นตอนการดำเนินงาน บังคับใช้ช้าช้อนกับพระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518	181
5.2.1.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สัมพันธ์กันระหว่าง เงื่อนไขของโครงการและระบบตรวจสอบ.....	182
5.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อกฎหมาย ในการพิจารณาโครงการที่ต้องอยู่ในบังคับ ของกฎหมายร่วมทุน	182

5.2.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาขั้นตอน	
การแก้ไขสัญญาจ่ายร่วมทุน	182
5.2.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดมาตราการรองรับ	
การให้บริการต่อเนื่องในกรณีการยกเลิกข้อสัญญา.....	183
5.2.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดมาตราการขั้นตอน	
การโอนสิทธิเรียกร้องในสัญญาสัมปทาน.....	184
5.2.2.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดมาตราการควบคุม	
และขาดกระบวนการในการต่ออายุสัญญา	186
5.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องผลของความไม่ชอบด้วยกฎหมาย	
จากการฝ่าฝืนมาตรการในกฎหมายร่วมทุน	186
5.2.3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการกำหนดสาเหตุ	
ของความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายร่วมทุน	187
5.2.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการกำหนดผลของ	
ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายร่วมทุน	188
5.2.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาระบบตรวจสอบ	
โครงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน	189
5.2.4.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาประสิทธิภาพในการตรวจสอบ	
ขั้นตอนการเข้าร่วมงานโดยคณะกรรมการที่จัดตั้ง	
ตามกฎหมายร่วมทุน	189
5.2.4.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการนำระบบตรวจสอบ	
โดยภาคสาธารณะ	191
5.2.4.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาโครงการสาธารณะที่ไม่ถูกตรวจสอบ	
โดยกฎหมายร่วมทุน	192
5.2.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดเอกสาร	
ของระบบกฎหมายร่วมทุนของประเทศไทย.....	193

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	195
6.1 บทสรุป	195
6.2 ข้อเสนอแนะ	198
 บริบูรณ์กรรม	 204
 ภาคผนวก	
ก. คำวินิจฉัยศาลปกครองที่ 349/2549	215
ข. ความเห็นคณะกรรมการกรุณภูมิคุกคาม เรื่องเลขที่ 292/2550	231
 ประวัติการศึกษา	 241